

तुती रेशीम बीज कोषाचे खरेदी दरात
सुधारणा करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : सपववि-४००१९/१/२०२४ DESKSERICULTURE CMTD
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
दिनांक: ७ मार्च, २०२४

संदर्भ :-

- १) शासन निर्णय, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग क्र.जिवायो १०२२/ प्र.क्र.४३/रेशीम कक्ष, दि.१४.११.२०२२.
- २) राष्ट्रीय रेशीमकीट बीज संगठण, केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु यांचे परिपत्रक क्र. केंरेम/रारेबीसं/तक/यूबी मुल्य निर्धारण/२०२२-२३, दि.०९.०२.२०२३.
- ३) संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपूर यांचे पत्र क्र.रेशीम/कार्या-१०/सीड कोष दरवाढ/गडहिंगलज/प्रस्ताव/२०२३-२४/१२१, दि.२२.०१.२०२४.

प्रस्तावना :-

रेशीम उत्पादक शेतकऱ्यांचे रेशीम उत्पादन वाढविण्यासाठी आणि बाजारातील वाढती मागणी पूर्ण करण्यासाठी एकात्मिक शाश्वत वस्त्रोद्योग धोरण २०२३-२८ नुसार २० लक्ष अंडीपुंज निर्मितीवरून ३० लक्ष अंडीपुंज निर्मिती करण्याचे लक्ष निश्चित करण्यात आले आहे.

सद्यःस्थितीत रेशीम अंडीपुंज निर्मिती केंद्र, गडहिंगलज जि.कोल्हापूर येथे स्थानिक बीजकोष उत्पादकांकडून तसेच म्हैसूर (कर्नाटक) राज्यातून सीड अंडीपुंज आणून शेतकऱ्यांना पुरवठा करून शेतकऱ्यांनी उत्पादित केलेले बीज कोष खरेदी करून अंडीपुंज उत्पादन केले जाते.

संदर्भ क्र.१ च्या दि.१४.११.२०२२ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रती किलो रु.९५०/- ते १०००/- या दराने बीजकोष खरेदीस मान्यता देण्यात आली आहे. तथापि, केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु यांनी संदर्भ क्र.२ च्या दि.०९.०२.२०२३ रोजीच्या परिपत्रकान्वये बीज कोषाचे दर प्युपेशन टक्केवारीनुसार ₹ १२५०/- ते ₹ १३००/- प्रती किलो असे सुधारित केले आहे. महाराष्ट्रातील खरेदी दरापेक्षा केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु यांनी जाहीर केलेले बीजकोषाचे दर हे प्रतिकिलो रु.२५०/- ते रु.३००/- जास्त आहेत. त्यामुळे बरेचसे शेतकरी हे बीजकोषाची विक्री कर्नाटक राज्यामध्ये अथवा अन्यत्र विक्री करतात. त्यामुळे केंद्रीय रेशीम मंडळाच्या दराप्रमाणे बीजकोषाचे दर वाढविण्याची विनंती राज्यातील बीजउत्पादक शेतकऱ्यांनी विनंती केली आहे. सदर विनंतीच्या अनुषंगाने संचालक, रेशीम संचालनालय, नागपूर यांनी दि.२२.०१.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये बीजकोष खरेदीचा प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे. त्याअनुषंगाने राज्यातील तुती रेशीम बीजकोषाचे खरेदी दर केंद्रीय रेशीम मंडळाच्या दि.०९.०२.२०२३ रोजीच्या परिपत्रकातील प्युपेशन टक्केवारीनुसार सुधारीत करण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

राज्यातील तुती रेशीम बीज कोष उत्पादक शेतकऱ्यांची मागणी विचारात घेता, राष्ट्रीय रेशीम कीटक बीज संगठण (NSSO), केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु यांच्या संदर्भाधीन दि.०९.०२.२०२४ रोजीच्या परिपत्रकातील सुधारीत दराच्या धर्तीवर, शासकीय अंडीपुंज निर्मिती केंद्र, गडहिंगलज जि. कोल्हापूर येथे निर्माण करण्यात येत असलेले रेशीम अंडीपुंज निर्मितीकरिता आवश्यक तुती रेशीम बीज कोषाच्या खरेदी दरात पुढीलप्रमाणे सुधारणा करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे :-

बी.व्ही.कोषांचे दर			
अ.क्र.	प्युपेशन टक्केवारी	सध्याचे प्रती किलो दर रुपये	सुधारीत प्रती किलो दर (रुपये)
१.	८०	९५०	१२५०
२.	८१	९५३	१२५३
३.	८२	९५६	१२५६
४.	८३	९५९	१२५९
५.	८४	९६२	१२६२
६.	८५	९६५	१२६५
७.	८६	९६८	१२६८
८.	८७	९७१	१२७१
९.	८८	९७४	१२७४
१०.	८९	९७७	१२७७
११.	९०	९८०	१२८०
१२.	९१	९८३	१२८३
१३.	९२	९८६	१२८६
१४.	९३	९८९	१२८९
१५.	९४	९९२	१२९२
१६.	९५	९९५	१२९५
१७.	९६ च्या वर	१०००	१३००

२. सदर मान्यता ही पुढील अटींच्या अधीन राहून देण्यात येत आहे :-

(अ) बी.व्ही. बीज कोषाचे उत्पादन प्रति १०० अंडीपुंजास किमान ५० कि.ग्रॅ. होणे आवश्यक असून एका किलोमध्ये ५०० ते ७५० नग असणे आवश्यक आहे. एका किलोमध्ये ७५० चे वर कोष असल्यास सदरील कोष रिलींग दराने खरेदी करणे बंधनकारक राहिल.

- (ब) संचालयालयाने मान्यता दिलेल्या बीज कोष उत्पादक शेतकऱ्याकडून तुती रेशीम बीज कोषाची खरेदी करणे बंधनकारक आहे.
- (क) संचालयालयाने मान्यता दिलेल्या बीज कोष उत्पादक शेतकऱ्याकडे केंद्रीय रेशीम मंडळाच्या मार्गदर्शक सुचनाप्रमाणे साधनसामुग्री व सोई सुविधा असणे गरजेचे असून रेशीम विकास अधिकारी गडहिंग्लज यांनी लाभार्थीकडे प्रत्यक्ष जावून पाहणी करावी व पात्र लाभार्थ्यांची यादी प्रमाणित करून संचालयालनास पाठवावी.
- (ड) रेशीम संचालनालयाने ठरवून दिलेल्या बीज कोष उत्पादकाव्यतिरिक्त इतर लाभार्थ्यांना बीज कोष अंडीपुंज घ्यावयाची असल्यास संचालनालयाची मान्यता घ्यावी.
३. वरीलप्रमाणे सुधारीत दर शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून लागू होतील तसेच केंद्रीय रेशीम मंडळ व राज्य शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सुचनांचे पालन करणे बंधनकारक राहिल.
४. तुती रेशीम बीज कोष खरेदीवर होणारा खर्च हा “मागणी क्र. व्ही-२, २४२५, सहकार, ००१ संचालन व प्रशासन, (०१) संचालन व प्रशासन, (०१)(१३) रेशीम संचालनालय (अनिवार्य) (२४२५१३४९), ५०, इतर खर्च” उपलब्ध तरतूदीतून भागविण्यात यावा.
५. सदर शासन निर्णय हा वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.१०२/२०२४/व्यय-२, दि.१६.०२.२०२४ अन्वये दिलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.
६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०३०७१०५८५०६४०२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(श्रध्दा कोचरेकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा.उपमुख्यमंत्री (गृह) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा.उपमुख्यमंत्री (नियोजन व वित्त) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई

- ५) मा.मंत्री (वस्त्रोद्योग) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. विरोधीपक्ष नेता, महाराष्ट्र विधान परिषद/विधानसभा, विधानभवन, मुंबई.
- ७) महाराष्ट्र राज्यातील सर्व सन्माननीय संसद सदस्य.
- ८) महाराष्ट्र विधानसभा/विधानपरिषद सर्व सन्माननीय सदस्य.
- ९) प्रधान महालेखापाल, महाराष्ट्र १-(लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), मुंबई.
- १०) महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखापरीक्षा), नागपूर.
- ११) सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) सहसचिव/उपसचिव (व्यय-२), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) सदस्य सचिव, केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु.
- १४) संचालक, राष्ट्रीय रेशीमकीट बीज संगठण (NSSO), केंद्रीय रेशीम मंडळ, बंगळूरु.
- १५) संचालक, केंद्रीय रेशीम संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (CSRTI) श्रीरामपूरा, म्हैसूर.
- १६) संचालक (रेशीम), रेशीम संचालनालय, नागपूर.
- १७) जिल्हा कोषागार अधिकारी, कोल्हापूर.
- १८) उपकोषागार अधिकारी, गडहिंग्लज जि.कोल्हापूर.
- १९) उपसंचालक, प्रादेशिक रेशीम कार्यालय, छत्रपती संभाजीनगर
- २०) सहायक संचालक, प्रादेशिक रेशीम कार्यालय, पुणे/अमरावती/नागपूर.
- २१) रेशीम विकास अधिकारी, श्रेणी-२, अंडीपुंज निर्मिती केंद्र, गडहिंग्लज जि.कोल्हापूर.
- २२) सर्व जिल्हा रेशीम कार्यालये.
- २३) निवडनस्ती (रेशीम कक्ष).